

Το μωσαϊκό της ζωής

Σκέφτηκε πόσο πολύ πικράθηκε στο διάστημα αυτό που το λένε ζωή· αυτό τον χρόνο που ελαττώνεται την κάθε μέρα που φεύγει. Πόσο πιο πολλές ήταν οι λύπες παρά οι χαρές. Πέρα απ' την πίκρα, κομμάτια είχε γίνει και θρύψαλα, είχε τσουρουφλιστεί και καεί, στάχτη είχε γίνει και σκορπιστεί, κι ύστερα, όπως λένε τα ιερά βιβλία, αναστήθηκε πάλι στα ίδια, στην ίδια ζωή.

Να γυρνούσε στην εποχή που ήταν ενός έτους: να 'ταν το κλάμα, οι πονεμένες κραυγές από έναν ελάχιστο πόνο· να 'ταν επειδή πείνασε, δίψασε, βαρέθηκε.

Να γελούσε και με τσιρίδες χαράς να άπλωνε το χέρι για να πιάσει το κόκκινο παιχνίδι. Να της παίζανε με τα δάχτυλα και να έβαζε τα γέλια. Να γελούσε στον αρκούδο πάνω στο μαξιλάρι που την κοιτούσε με γυάλινα μάτια. Να χτυπούσε παλαμάκια και να χαχάνιζε χωρίς να υπάρχει κανένας λόγος. Να γελούσε χαρωπά και εύθυμα σε όλους, σε ανθρώπους που δεν γνώριζε, στους περαστικούς.

Οι μέσα της φωτιές, οι έξω φωτιές, το αίμα στα μάτια της, ας ήταν από την ερυθρά και την ιλαρά.

Να γυρνούσε στην εποχή που ήταν τριών, πέντε ή έξι ετών.

Να έσμιγαν τα φρύδια στο άκουσμα μιας βρισιάς. Να επαναλάμβανε τη λέξη εκείνη, να της έβαζαν καυτερό πιπέρι στο στόμα, να έφταιγε αυτό για το εντός κάψιμο. Τις κακές χειρονομίες που μάθαινε απ' τα μεγάλα παιδιά στον δρόμο να τις έκανε στον μπαμπά της, όταν θα γυρνούσε κουρασμένος το βράδυ στο σπίτι. Εκείνος να της ακουμπούσε την καύτρα του τσιγάρου του στο χέρι, να την πονούσε κι αυτό – λίγο, έστω. Να σκεφτόταν με τις ώρες το γιατί είναι κακές οι χειρονομίες αυτές, να μην το 'βρισκε με κανένα τρόπο, να μην το καταλάβαινε. Να 'ταν έτσι όλες οι ντροπές που έζησε, που θα ζήσει.

Στο σχολείο να εισέπραττε οργή, γιατί ζωγράφιζε στο τετράδιό της τ' απόκρυφα της σαρανταποδαρούσας, της σαύρας, του φιδιού. Να μην καταλάβαινε γιατί ο δάσκαλος δεν θύμωνε, όταν ζωγράφιζε στόματα, μύτες, πόδια, να μην το χωράει ο νους της γιατί την έβαζε να σβήσει αμέσως τη ζωγραφιά, όταν ήταν «πιπί», και τη μαρτυρούσε αμέσως στους γονείς της. Να ρωτούσε τον δάσκαλο:

– Κύριε, αν δεν ζωγραφίσω τ' απόκρυφα των ζώων, πώς θα κάνουν τσίσα τους;

Να γελούσε ολόκληρη η τάξη, ο δάσκαλος να χτυπούσε θυμωμένα το χέρι του στη έδρα, μη βρίσκοντας κάτι να απαντήσει. Κι εκείνη να συνέχιζε να ζωγραφίζει «τα μέρη εκείνα» στις ζωγραφιές ζώων και ανθρώπων.

Στο σπίτι η οργή να ήταν για το υπόλοιπο του φαγητού που άφηνε στο πιάτο της, για το γάλα που δεν ήπιε, το λάδι που έσταξε πάνω της, το ποτήρι που έσπασε.

Η αναπνοή της να κοβόταν, επειδή η μητέρα της της βούλωσε με τα δάχτυλα τη μύτη για να καταπιεί με το ζόρι το φάρμακο, από τρελή φλυαρία, απ' την κούραση του παιχνιδιού, απ' το κρυφτό, απ' το κυνηγητό.

Οι απαγορεύσεις να 'ταν όλες γιατί έπαιξε στο δωμάτιο των ξένων, γιατί φόρεσε τα τακούνια της μάνας της, βιάστηκε ινδιάνος πολεμιστής με τις μπογιές της, μοίρασε όλα τα κουλούρια και τους ξηρούς καρπούς στα παιδιά της γειτονιάς. Να 'ταν επειδή έκρυψε κάτω απ' το κρεβάτι της τους τσιμπουριασμένους και ψειριασμένους σκύλους που βρήκε στον δρόμο. Οι καβγάδες και τα κακιώματα να 'ταν μόνο γιατί ο αδελφός της έσπασε το ένα πόδι της κούκλας, και να ήταν περαστικοί σαν ένα καλοκαιρινό σύννεφο.

Τον ύπνο της να έκοβε η φωνή του πλανόδιου παγωτατζή, του κεφτετζή, του κουλουρτζή, του σιαμισιτζή.* Και οι μεγαλύτεροι εφιάλτες της να 'ναι να της βουτήξει ένας σκύλος το ψωμί που κρατάει στο χέρι της, να της σκίσει το ανίψι της το φόρεμα που αγαπάει πιο πολύ απ' όλα.

Να γυρνούσε στις λουσμένες από μια σιωπηλή βροχή, πιο όμορφες, πιο ζωηρές της μέρες, στις λευκές της νύχτες, στα δώδεκα χρόνια της.

Να γινόταν το κορίτσι με τις πατερίτσες που έκανε στις ζωγραφιές της, με μαλλιά σαν λοφία καλαμποκιού, τα μάγουλα κόκκινα σαν να έχουν ανθίσει πάνω τους χιλιάδες παπαρούνες.

Τα χέρια της έχουν τρία δάχτυλα, τ' άλλα δύο υπάρχουν, αλλά δεν φαίνονται, κρυμμένα καθώς είναι μες στο δεμάτι των λουλουδιών. Να ήταν παιδί ενός σπιτιού στο κράσπεδο των μοβ βουνών με τις σουβλερές κορφές, ενός σπιτιού ζεστού, με σκούρα κόκκινη στέγη, καπνό στην καμινάδα, τεράστια φανταστικά λουλούδια

* σιάμισι: γλυκό που γίνεται με λεπτό φύλλο ζύμης, με γέμιση σιμιγδάλι, τηγανιτό σε καυτό λάδι· συνήθως σερβίρεται στην Κύπρο μαζί με λοκμάδες. Σιαμισιτζής· αυτός που πουλάει σιάμισι.

στον κήπο του. Σπίτι που βλέπεις το μέσα του κοιτώντας απ' έξω, εγκάρδιο, χωρίς κρυφά και μυστικά· τρεις πολυθρόνες, δυο καρέκλες, ένα τραπέζι, μια γλάστρα γεμάτη λουλούδια πάνω στο τραπέζι, κουρτίνες στα παράθυρα του δωματος, δεμένες στη μέση με κορδέλα εν είδει πεταλούδας. Μπροστά στο σπίτι ένα γελαστός φιλικός σκύλος, καμιά διάθεση να πειράξει κανένα, μακρόθυμος ακόμη και με τη μαύρη γάτα που είναι κουλουριασμένη δίπλα του. Και στη σκιά του δέντρου, ενός άγνωστου είδους, με φυλλωσιά χρώματα χρώματα, που στο κάθε κλαδί του κελαηδούν πουλιά με μακριά ράμφη και μεγάλες ουρές, να κουβέντιαζε με τον τσομπάνο με το καουμπόικο καπέλο. Να γελούσε κι εκείνη με τα γελαστά πρόβατα. Να καβαλούσε το δεμένο στο δέντρο άσπρο άλογο, που μοιάζει με σκύλο, να διέσχιζε τη γέφυρα από επιμελημένα αραδιασμένες κίτρινες πέτρες.

Δεν θα φοβόταν το κουλουριασμένο σ' ένα κλαδί του δέντρου μακρύ, κουφό φίδι με τη διχαλωτή γλώσσα, αφού δεν πείραζε τα πουλιά. Γελάει κι εκείνο, εξάλλου, τα ματάκια του σαν δυο λεπτές γραμμές και πράσινα.

Η μητέρα της είναι ζωγραφισμένη με λεπτεπίλεπτες μαλακές γραμμές, τα μαλλιά της είναι μπλέ, τα χείλη της βαμμένα μαύρα, τα δε μάτια της κίτρινα. Λοξοκοιτάζει τον πατέρα της με τις σκληρές γραμμές, καπέλο, μουστάκι, φισεκλίκια στη μέση, τουφέκι στο χέρι, που το μπόι του είναι πιο ψηλό κι απ' το σπίτι. Έχει μια επιφύλαξη, φοβάται πως ο άντρας της θα θυμώσει με την κοντή της φούστα. Όμως εκείνος ούτε που τη βλέπει. Κοιτάζει πέρα μακριά τον λαγό στην κορφή του λόφου. Σαστίζει πώς του ξέφυγε, σκάει, το φυσάει και δεν κρυώνει. Ο λαγός με το στόμα του να έχει φτάσει στ' αυτιά του απ' το κέφι, τόσα βάτα γύρω να κρυφτεί, στέκεται στα ανοιχτά και τον κοιτάζει σαν να τον παίρνει στο ψιλό. Σαν να του λέει «χα χα χα, δεν μπορείς». Τα φυσίγγια ξεχύνονται απ' το στόμα του τουφεκιού που, αν τα έβαζες στη σειρά, θα φτάνανε ευθεία γραμμή ως τον λαγό, αλλά αυτός δεν χτυπιέται· τότε, λέει, φταίνε τα φυσίγγια, είναι μάλλον άδεια ή έχουν κρυώσει.

Δύο κατσίκες ανάμεσα στα κίτρινα χόρτα, η ουρά της μίας όρθια, της άλλης κρέμεται προς τα κάτω, γελούν κι αυτές, σίγουρα χαρήκανε που δεν χτυπήθηκε ο λαγός.

Ψηλά στην αριστερή γωνία ένας ήλιος μισός, ζεσταίνει αυτή την ευτυχισμένη εικόνα με το κατακίτρινο φέγγος του, τη φωτίζει.

Στην ακρογιαλιά βρίσκεται εκείνη – με τους φαρδιούς ώμους, τα μακριά χέρια, το μεγάλο κεφάλι, τα κοντοκουρεμένα μαλλιά, μοιάζει πιο πολύ με αγόρι. Είναι κορίτσι μόνο κατά το μακρύ φουσκωτό φόρεμα και τα ψηλοτάκουνα παπούτσια.

Τα μάτια του κοριτσιού κοιτάζουν πολύ μακριά. Ένα μικρό σκάφος με κίτρινο και κόκκινο σκαρί, λευκό πανί, καταφέρει να στέκεται ήσυχα πάνω στα ταραγμένα κύματα. Η θάλασσα είναι μελανή. Πάνω απ' το ιστιοφόρο πετάει ένα σμήνος πουλιά-γραμμές. Στη μελανιά θάλασσα ειδών ειδών ψάρια. Μικρά μεγάλα, κίτρινα, μοβ, με γαλάζια λέπια, πράσινα μάτια. Ένα χταπόδι με δέκα χέρια τα κοιτάει γελώντας. Πάνω πάνω μια μέδουσα ντυμένη. Το καφετί αλογάκι της Παναγίας στέκει πιο μακριά, έχει τέσσερα πόδια.

Αχ, και να ήταν τώρα σ' εκείνο το ιστιοφόρο με το λευκό πανί! Δεν θα φοβόταν ούτε την άγρια τρικυμισμένη μαύρη θάλασσα ούτε κείνο το μεγάλο ψάρι, θα το έπιανε με το αγκίστρι, θα γλίτωνε τα μικρά ψάρια.

Κρατάει το πινέλο, τα χρώματα και την παλέτα στα χέρια της, που έχουν αρχίσει να γερνούν. Ετοιμάζεται να χρωματίσει το μωσαϊκό της ζωής ξανά:

Άφησε το πιο αλέρωτο λευκό των παιδικών της χρόνων όπως είναι.

Στα δέκα πέντε το λευκό το έσπασε λιγάκι.

Για τα είκοσί της χρησιμοποίησε ένα ευωδιαστό πορτοκαλί.

Απελευθέρωσε τα τριάντα πέντε απ' τα γκριζα, τα χρωμάτισε με τα πιο φλογερά ροζ, και το χρώμα του έρωτα μενεξεδί.

Πέταξε τους αλατζάδες* κάτω απ' τη σκάλα των σαράντα και ανέβηκε στο πιο ψηλό σκαλί με τα έξαλλα κίτρινα του Αυγούστου.

Από τα τωρινά χρόνια έσβησε ό,τι υπήρχε μαύρο· έριξε σαν βροχή το γαλάζιο και το πράσινο.

Έπλυνε το πινέλο της, σκούπισε τον ιδρώτα στο μέτωπό της, στάθηκε λίγο πιο μακριά, μισόκλεισε τα μάτια της και κοίταξε μέσα απ' τις βλεφαρίδες της.

Της άρεσε το απαλλαγμένο από τα μαύρα και τα παρδαλά μωσαϊκό της ζωής.

Τα νυχτολούλουδα ανοίγουν τη νύχτα, 1993

* αλατζάς: φτηνό βαμβακερό ύφασμα.